

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmertelen küldendők.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
Éves ár . . . 12 frt	Éves ár . . . 14 frt
Fél éves . . . 6 „	Fél éves . . . 7 „
Negyed éves . . . 3 „	Negyed éves . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 „	Egy hónap . . . 1.20

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:
Nyolc hasábos petitor egyzari hirdetésnél 6 kr.
Minden következőnél . . . 4 „
Bélyegdíj külön . . . 20 „
Nyilvánt. sora . . . 15 „

Egyenes ut a politikában.

Arad, szeptember 2.

Végre valahára! Egy lidércnyomás alól menekült a hármass szövetség bástyái mögött csoportosult érdekeltisége a közös békekén és népszabadságnak; a porosz-muszka barátság, melynek bomladozó szálait az öreg Bismarck fondorkodó kezei a népszabadság és közbéke rovására annyiszor újra és újra összekötötték, végre teljesen — s reméljük, mindenkorra — megszakták. A német császár oroszországi látogatását, melynek célja az orosz hatalmi szférának kiterjesztése fejében Poroszország biztosítása lett volna kelet felől, a kívánt siker koronázta, t. i. a — balsiker.

Méltatlan játék volt ez és erkölcs-telen mindvégig, s nem csoda, ha miatta a monarchiánk és Poroszország közötti érdekszövetséget a bizalom és biztonság érzete át nem melegítette. Nem kell egyebire utalnunk, mint az európai sajtónak egyhangú s éppen azért igen jellemző híreszteléseire, melyek a legutóbbi látogatást is megelőzték, s melyekben nem kevesebbről volt szó, mint hogy Szerbia Oroszországnak lesz kiszolgáltva, s Bulgáriában Ferdinánd fejedelem egy orosz jelöltnek javára leköszön, tehát hogy Ausztria-Magyarországot egyetlen szövetségese cserben hagyja, tulajdonképpen elárulja.

Nem a német császár hibája, hogy ilyesmit fölvehettek róla; Bismarck szolgált rá erre a kétes természetű feltevésre, ő és barátja, a dicsőséges nagypapa, ki a jó erkölcsöket vallotta folyton szóval, míg az unoka — a népek szerencséjére — úgy látszik, szívében horjda. Mert kétséget nem szenved, hogy a Narvában minden demitik daczára bizonyára megkísérelt alkudozások egyedül a német császár egyenes jellemén s szövetségesehez való hűségén szenvedtek hajótörést.

Alig találkozott pedig egy hatalmas birodalom trónra lépő fejedelmé tartózkodóbb fogadtatással és nagyobb bizalmatlansággal, mint éppen Vilmos császár. A beteg apa s családja iránti méltatlan elbánás ódiúmának bélyegével, melyet a kiérdemesült cselszövő háritott reá, minden rosszra képesnek tartották. Önállóságát erőszakosságnak, tetterejét szélességnek, komolyságát gögnek, val-

lóságát sötét felekezeti türelmetlenségnek és elfogultságnak minősítették. Azóta minden egyes tettelvel, intézkedéssel az ellenkezőről győzte meg a világot; legújabb magartásával pedig, melyet oroszországi látogatása alkalmával követett, tetőzte a bizonyítékok mértékét, hogy akkor, midőn az Európa sorsának kártyáit keverő mentorát nyugalomba küldte, egyszersmind megnyugtást szerzett a béke és szabadság védelmére fegyverkezett szövetségeseinek az iránt, hogy benne hű és megbízható barátot és vezért bírnak, és hogy ennek ellenkezőjét ugyanazok állították, kik tulajdonképpen oktatták azt, hogy a közep európai szövetség, számbeli s intellektuális túlsúlya daczára, remegni volt kénytelen biztonságáért, s tűrni az elszigetelt Oroszországnak keleten békebontó s a népjogot láb-al tapodó fondorkodásait.

A hídég éjszakai szél, mely Pétervár felől Berlinben a hársak alatt végigsöpör, tisztázza a politikai látkört, elfújja a rája nehezdedt ködöt, s a fegyverben álló Európa népei tisztán felismerik a barátot, ellenséget. S ez lesz a béke legnagyobb biztosítéka, mert az impozáns békeszövetség körvonalai megdőböntött arányokban fognak előtűnni, melynek eddig is egyetlen gyöngesége a vezér megbízhatatlansága volt.

Apponyi a — kormánypartban. A mérsekelt ellenzék tragikomikus szituációját érdekesen jellemzi az a világfájdalmas hangon tartott beszámoló, melyet Grecoák Károly Verseczen elmondott. Egész ösztönzettel jelentette ki, hogy politikai hibának tartotta és tartja, hogy egy alapon álló két párt egyesülése megakadályoztatott. Tisza Kálmán visszalépése pillanatában minden politikai és nem politikai faktor azt az egyesülést természetesen találta és várta; ha az úgy szólván köztudatba ment át, akkor a bekövetkezett kormány- és rendszer-változással szükségképpen együtt kellett volna járni a pártviszonyok egészséges újjáalkotásának is, és ez egyesülésre annál inkább szükség van, mert a municipalitások pártkülönbség nélküli szövetségre készülnek. Azonban reméli, hogy ami eddig meg nem történt, a legközelebbi jövő meg fogja hozni. A nagy reformmú, az állami közigazgatás létesítése miatt való aggodalom egyesíteni fogja azokat, kik eddig nem tudták megtalálni az utat egymáshoz. A magyar állam érdeke sürgősen követeli az egyenértékű sikeres

együttműködését a reformmunkában; aini nem történt meg a siker idejében, az létre fog jönni a veszély pillanatában. Beszéde végén így nyilatkozott a szónok, pértvezéréről: „Apponyi Albert gróf tévedhetett, mikor nem nyult merész kézzel a két párt közötti választal ledöntéséhez, de jóhiszeműleg tévedett. És ha megjön, amit hiszek, dogy megjön az idő, amikor őt is megszálja a hit, hogy hazája érdekében meg kell tenni azt az első lépést, mely őt a kormány táborába vezeti, hát ő rá fog lépni erre az utra minden fentartás és előny nélkül.”

Könyvrodományok a tüzkárosultaknak. Lapunk tegnapi számának egy távirata már közölte, hogy Szapáry Gyula gr. miniszterelnök mint belügyminiszter az ország összes törvényhatóságaihoz rendeletet intézett könyvrodományok gyűjtésére, kibocsátván a következő iratot, melynek remélhetőleg a legfényesebb eredménye lesz:

Gyakoriak a tüzek az ország különböző vidékein. A belügyminiszteriumhoz úgy szólván mindennap érkeznek jelentések, hirt adva, hogy ma itt, tegnap amott pusztított a tűz. A sok közül felemlitem Puspök-Hatvánt, Moórt, Mező-Livádiát, Andatot, Rozsnyót, Szent-Hubertot, Tokajt és Kabát. Az elhamvadtt házak romja felett segélyt kérő szó hangzik; megsemmisült kazlak, élelmi szerek s benngett barnok vesztett panaszolják a szegény károsultak, és a könyv nemcsak az elvesztett javakért, hanem több helyütt a tűz áldozatává lett emberéletért is omlik.

Ezen szerencsétlenségekkel szemben kötelességemnek tartom hivatalos hatáskörömben minden lehető megtenni arra nézve, hogy a szerencsétlenek sorsán lehetőleg enyhítsek. E kötelesség készlet arra is, hogy a törvényhatóságokat könyvrodományok gyűjtésére szólítsam fel. Teszem ezt annál is inkább, mivel ezen felszólítás a károsult községek illető törvényhatóságainak kérésén is alapul.

Midőn tehát a törvényhatóságot a könyvrodománygyűjtés azonnali megindítására jelen körirattal utasított, egyzersmind meg vagyok győződve, hogy ezen iratom már előre is a siker biztosítékával bír a részvét és felebaráti szeretet azon meleg érzelmeiben, mely az ország törvényhatóságait ily esetekben az intézkedésekben vezérelni szokta. A begyűlt adományok — annak felemlítése mellett, hogy az országos tüzkárosultak javára, avagy bizonyos községek részére adták — mihielyt 100 frt együtt van, rögtön felküldendők hozzám. Végül megjegyzem, hogy a nyugtázás a „Budapesti Közlöny” utján történik.

Beszámoló. Arany László országgyűlési képviselőt, mint az „O. E.” jelent,

tüntető lelkesedéssel fogadták választói Nagyszalontán. A képviselő megtekintette a gazdasági kiállítást, majd részt vett a kiállítási bizottság által rendezett banketten. Arany László az állam pénzügyeinél szerencsés rendezését Tisza Kálmánnak tulajdonítja. Az államadósságok konverziója egyrészt, másrészt a regále-megváltás segítették elő a pénzügyi helyzet javulását. A szónok meghatottan emlékezik meg Andrássy Gyula gróf érdemeiről. Nagy vonásokban méltatja Tisza Kálmán politikai működését, párhuzamot vonva az 1875-iki és az 1890-iki állapotok közt, konstátálva a haladást a közgazdasági, a művelődési és nemzetiségi téren. Tüzetesen szót a függetlenségi párt kebelében kiütött meghasonlásról és pártválságról. A szélső ellenzék ostromolta Tisza Kálmánt, bomlást akart előidézni a kormánypartban, de úgy járt, mint aki szilárd oszlopot nagy erőfeszítéssel kimozdít helyéből, azonban maga is utána tántorodik. A válság nem a kormánypartban, hanem a szélső ellenzékben állt be. Kiderült, hogy saját pártjuk alapelveivel sincsenek tisztában. Az a párt, mely örökké az elvszilárdaságot emlegeti, saját alapelveire nézve ingatag alapon áll, homályosan szerkesztett pártprogramjában ellentétes törekvések fértek meg s most, midőn pozitív színvállásra kényszerültek, kitért közöttük a forrongás, a pártvezérek nyilvánosan polemizálnak egymással, hivaték kategóriákba osztják. Olyan e párt, mint a 14 napos must, melynek eddésége már elmúlt, kiforrása még nem ment végbe, mostani állapota zavaros, szintelen, lehet belőle eczet. E forrongást politikai közéletünkre nézve komolyan örvendetes eseménynek mondja, mert reméli, hogy talán valahára véget ér a szélső ellenzék eddig folytatott kértelmitű politikája, amit a magyar egyenes, világos, határozott gondolkodásával összeegyeztetni Arany nem tudott soha. Reméli, hogy a szélső ellenzék az eddig folytatott pusztá agitáció helyett pozitív célra törekvő, a realia politika útjára tér. Fejtette ezután a kormány által legközelebb előterjesztendő közigazgatási, igazsáügyi és pénzügyi reformterveit, a czélba vett valutarendezés fontosságát. Beszédét lelkesedett, hosszantartó éljenzés követte.

A Machiavellisztikus Ugron. Ugron Gábor nagy elkeseredést támasztott több szélső képviselőtársában erdőlyi beszédeivel, melyekben elítélte a szélső ellenzék morálját az obstrukcióról is. Herman Ottó most Tisza-Roffról veszekszik Ugronnal s beszédeiben többek között a következő fenyegető passzus van: „Ha pedig azt akarja Ugron Gábor, hogy én is kalapot emeljek előtte, ezt a következő kérdéshez kötöm: „ne kárhoztassa beszédeiben többé a zajt, a lármát, még az obstrukció fölötti tanácskozást sem. Miért mondom: tudhatja . . .” Ennek a szónak, „tudhatja

ja” s az utána rakott jelentős gondolatjeleknek igen érdekes magyarázatát adta ma előttünk — jegyzim meg a „N-t” — egy nagytelentély ellenzéki képviselő, aki az obstrukcionális tanácskozásonak egyik vezetője volt. Ez ellenzéki képviselő állítása szerint ugyanis Ugron Gábor is részt vett az obstrukció fölötti tanácskozásban s a következő nagy jelentőségű kijelentést tette — mire Machiavelli is büszke lehetne —: „Ti csak hochholjatok, én meg majd csillapítalak!”

A „Nemzet” e közlése Ugron felkereste a kérdéses lap szerkesztőségét, s elmondotta, hogy ő Polónyi Géza egy ízben tanácskozási céljából lakására hívta, hol több ellenzéki képviselő az obstrukció fölötti tanácskozott. Ugron Gábor megjelent ott s fölvetette ugyan azt az eszmét, hogy a költségvetési tárgyalás menetét meg lehetne azzal akadályozni, ha minden egyes tételnél névszerinti szavazást kérnének, de nem tanácsolta nekik ennek végrehajtását, sőt később a párt értekezletén ő buktatta meg az obstrukció tervét.

A kiállításról.

A közbejött eső miatt a kiállítás esteli látogatottsága nagyot csökkent, sőt még azok is, akik ott voltak, hazasiettek. Meglátogatták a kiállítást nappali jeggyel 532, esteli jeggyel 89, összesen 621.

Az egyes csoportok a bírálattal erősen működnek és néhány csoport már be is fejezte működését. Így a X. csoport (kovácsipár), XII. csoport (szabóipár és ennek egyik alfaja: piperészet), a XV. csoport (gépészet), a VIII. csoport (szijgyártók), a XI. csoport b) osztálya (fényképezés). Munkában van a XIV. csoport (kocsigyártás). A IX. csoport (butoripár) csütörtökön délelőtt 9 és délután 3 órakor fog ülésezni.

Ifj. Hönig Frigyes az ő impozáns hanggal bíró harangjával, melyet a kiállításon ha megkondítanak, egy fél óráig is elreag a hang, igen szép üzenetet csünl, amit meg is érdemelt. Ugyanis az aradi kiállításon járt szepességek nem kevesebb mint három nagy harangot rendeltek meg nála.

A jury tiszteletére szeptember 10-én adandó bankette nagyban folyik a készülés. A rendező bizottság a bankett árara nézve úgy intézkedett, hogy azon a szegényebb iparosozály is részt vehet. A bankett a kiállítási vendéglőben lesz.

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZÁJA.

Szeptember 3.

Az elvesztett paradicsom.

(Franczia regény.)

Az „Aradi Közlöny” szándára eredetiből fordította. [29] Grácia Anna.

A következő napokon Fernande olyan volt, mint rendesen. Semmi sem látszott megváltozva benne. Kikerülte Célestehez kérdéseket intézni. Az apólónó kétségkívül közölte az orvosokkal reményeit; mert azok megfigyelni jöttek a grófnét. Kikérdezték. Fernande nem adott semmi határozott feleletet.

— Azt hiszszük, hogy ön csalatkozott, Céleste asszony — mondták eltávozva. — Nem konstátalunk semmi olyan előhaladást, amit ön bejelentett . . .

Hanem Céleste mégis remélt. — Meg fogják látni, — szölt — meg fogják látni. Önöktől fél. Bennem bizik. Azonban a napok multak és Fernande nem jött ki egyhangúságából, ami az alvó Gertrude nevet hozta be neki. Miről álmodozott?

Összeállította multját. Oh! mennyire dolgozott képzelő tehetése! Lassanként a legcsékélyebb események jutottak eszébe életéből.

Megemlékezett minderről, örömről, fájdalomról, a Villadonnal való első találkozás óta egészen a végzetes párbajig és az azt követő borzasztó gyötrelmeire.

Nem mondott semmit Céleste-nek, mert nem akarta tudatni igazi nevét.

Es ha hallgatott, ez azért történt, mert módot igyekezett találni a szökésre, hogy eltávozzék e házból, messze, messze földre.

Hová akart menni? Még nem tudta. Majd meg fogja látni, mi lett férjével? Mi lett Andréból és Noélból? . . . Hogy reszketett a szive a

viszontlátás gondolataira! . . . Eletéből husz esztendő úgy mult el, mint egy éjszaka! . . .

Viszontlátni őket! . . . Minő öröm! de minő gyötrelm, ha netalán a három közül az egyik eltűnt örökre . . .

A szökés áksz ideává náte ki magát nála.

Ez különben nem volt nagyon nehéz, daczára a nagy felülvívázatnak.

Türelmesen várta meg a kellő pillanatot.

Hanem Céleste oly jó volt hozzá, hogy szinte lelkiifurdalást érzett, hogy őt így elámitja és visszaél a benne helyezett bizalommal.

A nagy dolgozószobában az örültek találnak papiroost, ténat, tollat, plajbászt, hogy kedvük szerint irhassanak, rajzolhassanak.

Ebben a teremben írt Fernande egy hálával telt levelet Céleste asszonynak:

„Céleste asszony, már néhány nap óta hazudtam önnek, tetteve magam, hogy nem emlékezem semmire. Emlékszem mindenre, Céleste asszony, emlékszem szomorú, maró multamra, de nem volt bátorságom ezt önnek megmondani és megmondani önnek valódi nevemet. Ezt a nevet nem akarom én megmondani senkinek. Férjemé és gyermekeimé. Megpróbálok, hogy őket megtaláljam, nem hogy régi életmódomat folytassam mellettük, mert nem akarom megismertetni általuk, hanem, hogy közelükben éljek, ha lehetséges, hogy láthassam, hogy boldog lehessenek, ha ők boldogok, és szenvedjek velük, ha szenvednek. Igyekezzék, Céleste asszony, hogy ne üldözzenek engem, hogy hozzának többé ide vissza . . . Ez reám nézve oly nagy szerencsétlenség volna . . . Biztosítom önt, én nem vagyok többé örült. Ugy fogok élni, ahogy tudok. Ez a husz esztendő megtanított engem arra, hogy mi az a kemény élet. Dolgozni fogok. Bocsásson meg nekem,

Céleste asszony, hogy így hagytam el önt, mikor ön annyi vonzalmat tanusított irántam. Soha nem fogom önt elfelejtetni! . . . Sohasem fogom azt elfelejtetni, amit ön érettem tett . . . Bocsánat! Remélem, hogy az igazgató nem fogja önt hanyagsággal vadolni. Mutassa meg neki ezt a levelet és mondja meg neki, hogy az ön bizalmát elámitva tudtam csak megmenekülni; ez rossz.”

Fernande összehajította a levelet, borítékba rakta és az est folyamán az apólónó kézikosarába csuszította.

Céleste asszony még az este megtalálhatja vagy mindenesetre másnap reggel.

Este, mikor már teljesen besötétedett, Gertrude kinyitotta a kis zöld ajtót, amely a csendes örültek udvarából a zöld-séges kertbe vezetett.

A kertész nem volt ott. A kert teljesen elhagyatva. Gertrude belopódzott. Jó szerencséje akarta, hogy egyetlen örült sem vette észre, mert utánzó ösztönükél fogva bizonyára követték volna, így elárulva szökését.

Nyár közepe volt. A fák tele rakva érett gyümölcsössel, hirdette az őszjöttét.

Gertrude a kert végéig szaladt; hanem itt a falban nem volt ajtó és a fal nagyon magas.

De a veszély sokkal nagyobb volt, semhogy Gertrude sokáig habozott volna. Felmászott a fal melletti lécezen és nemsokára fent volt. A másik oldalon azután lassan leereszkedett.

Nem történt semmi baja; csak kezén néhány könnyű horzsolás.

Igy aztán tovább ment czéltalanul, mert nem ismerte a vidéket, folyton arra gondolva, hogy Céleste valószínűleg már felriasztotta az egész házat, ami erejét és kitartását még inkább növesztette.

Pénze nem volt. Hogyan éljen? Koldulni fog. Isten majd megsegíti. Találni fog gyümölcsöt a mezőkön. Beáll cseléd-

nek valamelyik tanyába. És végre tanyáról-tanyára mégis elérte a Sologne-ig és ha egyszer ott lesz, akkor meg fogja tudni azt, amit tudni kíván. Közéledni fog családjához.

Jól tudta, hogy azok közül, akik őt gazdagságban és boldogságban ismerték, nem ismerhetnék meg ma. Még a gyermekek sem! Nem, ebben a forradásos kényű szegény asszonyban Villadon sohasem fogja megismerni annak a nőnek a bájait, akit egykor anyyira szeretett.

Azonban a Vauluse-beli ruházata nagyon terhére volt.

A környékeliek mind ismerték az örültek ruházatát.

Ez volt az egyedüli veszély, amely őt fenyegette.

Elhatározta tehát, hogy ez egy éjjelre sehol sem kér szállást. Lefeküdt egy fa tövében nem nagyon messze valamelyik fasortól, de nem is közel, nehogy üldözés esetén meglátassák.

Itt aztán elaludt.

Az éj nagyon enyhe volt. Alig egy kis harmat. Csak reggel felé érzett kis hideget és főlébredt.

Ehes volt.

Azonnal folytatta útját. Egy óráig járt. A lehető legkevesebbet kereste az országutat.

A réten egy kis pásztorlánykát pillantott meg. A gyermek órási karaj kenyeret fogyasztott el valami kemény vidéki sajttal.

Fernande feléje közeledett. A pásztorleány kíváncsisággal látta feléje jönni.

Es mikor Fernande mosolygott, fel lehetett találni benne valamit a régi mosolyból. Fájdalom, nem gyakran mosolygott és ez a mosoly gyorsan eltűnt.

A szép és szelid szemek végett nem szaladt el a pásztorleányka.

Sőt még azt is mondta: — Jó napot, asszonyom. — Jó napot, gyermekem. — Fernande nem mert többet mondani. Csak nézte a kicsikét. Irigylte. Kegyetlenül éhes volt. Es a gyermek oly boldognak látszott, hogy ehetett.

— Gyermekem, szeretnék tőled egy darabka kenyeret megvenni . . . nagyon éhes vagyok . . .

A gyermek folyton rágott; csakhogy mégsem evett olyan gyorsan.

— Megvenni? . . . Miért? . . . — Hogy meggyem . . . csakhogy nincsen pénzem . . . nagyon éhes vagyok.

A gyermek gondolkodott. Végre mosolyogva mondja: — Nos, asszonyom, én már nem vagyok éhes . . . Akarja kenyerem és sajtom maradékait? — Oh igen, kedves kicsikém megmented az életem!

— Noshát! itt van, asszonyom, szivesen. A gyermek még egyszer beharapott a kenyérbe, még egyszer a sajtból.

Es aztán mindkettő a Fernande kezébe vándorolt.

— Fizesse neked vissza a jó isten, kicsikém . . . imádkozni fogok hozzá, hogy örökre életed nyugalmát és szived örömet adja meg neked.

Megsókolta a gyermek fejét és gyorsan eltávozott.

A kicsike látta elfutni egy kissé nyugtalanodva és kidüllesztett szemekkel.

(Folytatása következik.)

Külföld.

A bolgárok és a szultán. Abdul Hamid szultán 1876. augusztus 31-én lépett trónra a szultán kormányozza a török birodalmat. Trónra léptének vasárnap évfordulóját a bolgárok alkalmul használták arra, hogy a szultán irányában rokonszenvedésűnek és hódolatuknak kifejezést adjanak. Abdul Hamid kétségkívül megérdemli Bulgária rokonszenvét, mert bizonyára nem a szultán mint szuverén hibája, hogy a fejedelemség zavaros nemzetközi viszonyai még rendezve nincsenek. Sőt éppen bizonyos az, hogy ama jóindulat nélkül, melyet a szultán évek hosszú során át Bulgáriában tanúsított, a kis ország bajai még nagyobb arányokat öltöttek, még veszedelmesebb jellegű nyertek volna. Ez iránt kétség nem foroghat fenn. Legutóbb a szultán még tovább ment s a bolgár kormányt olyan engedményt tett, mely már nem is a fejedelemség lakosságát illeti. A közvetlen török uralom alatti tartományokban élő bolgár alattvalók tudvaleg a portától nem rég olyan kiváltságokat nyertek, melyeket görögök és szerbek irigyelnek tőlük s melyek megakadályozására az egész orosz hivatalos és nem hivatalos világ rendkívüli erőfeszítéseket tett. De mindez megihusult a szultán azon szilárd elhatározásán, hogy Bulgária kezdeményezésére a saját bolgár alattvalóinak is bizonyos egyházi szabadságokat adjon. Ma a törökországi bolgárok fel vannak szabadítva a görög-orthodox egyház kényuralma alól. Megvan külön nemzeti egyházuk, vannak saját püspökeik, kik kétségkívül egész más képpel gondozzák híveik egyházát s általános szellemi érdekeit, mint a görög főpapok, kik a bolgár nemzetiség természetellenességei voltak. Hogy e nemzetiség most török területen is szabadon fejlődhetik, ez Abdul Hamid szultánnak köszönhető s nagyon természetes, hogy a bolgárok hálaival viseltetnek iránta.

Legujabb posta.

A csapatok az orosz határon. A Pol. Corr. egy pétervári levele a berlini Post legutóbbi cikkével foglalkozva, mely azt ajánlja, hogy Oroszország vonja vissza hadait a határról, mire Németország és Ausztria-Magyarország követnének példáját, kijelenti, hogy Oroszország semmi esetre sincs abban a helyzetben, hogy ily példát adjon. Az orosz hadakat, mint a Ruz. Inv. annak idején kifejtette, azért koncentrálták, mert Németország és Ausztria-Magyarország is az orosz határ közvetlen közelében vonták össze csapataikat, éppen azért e két hatalomnak kell első sorban a haderők visszavonulásával foglalkozni. Több mint kétszáz ezren azonban, vajjon Berlin és Bécsben ily intézkedést elhatároznak-e, mert a német és osztrák-magyar csapatok visszavonása esetén sincs biztosíték arra nézve, hogy az orosz kormány hasonló eljárásra kötelezze érzi-e magát saját csapatait illetőleg, melyek visszavonásával alig leküzdhető anyagi akadályok (a rengeteg távolságok, a szállítási eszközök korlátozott volta, az ily csapatmozgalmak költségei) állnak szemben. Ha egyezség következtében a csapatokat minden részről visszavonnák, a német és osztrák-magyar katonák elszállítására más állomásokra néhány nap alatt megtörténhetik, míg Oroszországnak heteket kellene ezzel töltenie, nagy nehézségeket kellene leküzdnie és az államkasszát érzékenyen sújtó kiadásokat kellene tennie, hogy szükség esetén ismét megszálhassa a határt. És mindentől eltekintve, amikor háborús bonyodalmak fenyegetnek, hátrányban volna ellenfeleivel szemben. Ez az oka annak, hogy Oroszország akkor sem vonhatná vissza csapatait, ha Németország és Ausztria-Magyarország ezt a maguk részéről megtennék. A csapatok visszavonását tehát a nemzetközi helyzetnek békés irányban való radikális megváltozása — minek eddig nem látják jelét Oroszországban — tehető lehetősévé.

Táviratok.

Hadgyakorlatok. — **Vöcklabruck,** szept. 2. (Saját tud. táv.) A szakadatlanul rossz időjárás miatt ma nem tartották meg a hadgyakorlatot. Délután 4 órakor lesz az utolsó udvari ebéd, melyre a helytartó és helyi hatóságok fejei hivatalosak. Ő felsége esti 6 órakor Teschenbe utazik.

Az osztrák-magyar bank. — **Bécs,** szept. 2. (Saját tud. táv.) Az osztrák magyar bank állása augusztus 31-én Bankjegyforgalom 433.500.000 ftt (+ 13.221.000 ftt); érczérték 243.640.000 ftt (+ 35.000 ftt); tőzsv. 170.380.000 ftt (+ 9.802.000 ftt); lombardizált 23.781.000 ftt (+ 2.035.000 ftt); adómentes bankjegytartalék 18.963.000 ftt (- 12.837.000 ftt).

Munkás-meeting. — **Swausea,** szept. 2. (Saj. tud. táv.) A bányamunkások nagy meetinget tartottak, amelyen a 8 órai munkaidő mellett fogadták el határozati javaslatot. A gyűlé-

sen Charles Dicke és Francis Evans képviselő is tartottak beszédet.

A kolera.

Kairo, szept. 2. (Saját tud. táv.) El-Tor-Arab-ból érkezett jelentés szerint ott 48 kolera- és 18 haláleset fordult elő. Mekkában kedd óta egyetlenegy esetet sem állapítottak meg; a járvány ott megszüntnek tekinthető.

Naptár.

Szeptember 3. Szerda. Róm. kath. naptár: Mansvát pk. — Protestáns naptár: Mansvát. Görög-orosz naptár (aug. 22): Agatonik. — A nap két 5 óra 21 perccel, nyugszik 6 óra 36 perccel. Szeptember 7. Az új-arádi tüstölőkár szétbontása. Szeptember 7-8. Az aradi könyvnyomdászok önképző-egyletének 10 éves jubileuma, kapcsolatban zártkörű táncestély. Szeptember 7-8. Az ipartestületek országos értekezlete. Október 6. A vértanúk szobrának leleplezése.

A szebbik fele.

(A színház hölgyeiről.) — Egy vén habítú fecsegése után az „Aradi Közlöny”-nek írta: **Don Juan alul Onusz.** — Engedjék meg kritikus uraim, hogy én mint színház habítú, ne abból szempontból tekintsem színházunk a személyzetét, mint önként, kik azonban ha a sorok között is, — valjuki be — de mégis vezetettük magukat a mi szempontunk által is. Mert hát mit ér a szósz, ha nincsen rajta prádi. Azt gondolják önként, hogy minket gyönyörködtet a szép dal, a játék, ha előadja nem szép? Önként nagyon csalódnak, hogyha ezt hiszik. A legszebb kép sem tesz jó hatást, ha nem szép a — ráma; az ember figyelme önkénytelenül fordul s ilyenkor nem gondolkozik: — Milyen kár, hogy ez s ez a művésznő nem szép, pedig milyen jól énekelne! Ime, elragadtatás helyett sajnálkozás. Nos, Aradi direktor felfogta a helyzetet. Megértette párisi Callineau márkí jó tanácsát, aki azt mondja, hogy ha jól akarsz utazni, nőt vigy magaddal és pedig meleg országba csunyt, hideg országba szépet. Arad még tavaly „hideg ország” volt Aradi számára, ennél fogva használta Callineau márkí jó tanácsát, mondván: — Legyen hát nektek melegek, jó aradiak. Es lesz, amint mondá. Ezt már megmutatta az ismerkedési estély. Ismerkedtünk, határozottan ismerkedtünk! Udvarolnunk kellett önkénytelenül; a szemek s az a kis has a mellény alatt kényeszerített reá. De hogy önként, magasra látó kritikuskok, kik rendszeren a „mellékkörülményeket” veszik — teszsem fel az ének, a játék és más ilyen hiábavalóság — megértsenek bennünk habítúkat, egyszerűen megszerkeztetem magam a színtársulat hölgytagjainál. Nekünk énekelhet szerelemlől akár meddig — beszélnie kell arról, ez többet ér. Kezdjük a primadonnáknál. A sikkes Somlóné. Mi közöm nekem ahhoz, hogy olyan hangja van, mint egyetlen primadonnának se? Azt se bánom, hogy ezt a remek hangot mindig pazarul, egész terjedelmében kiereszti. Nekem csak az kell, hogy sok legyen benne a psütt, kedves legyen különösen — hozzánk, habítúkéhez. Mióta utolszor láttuk, Somlóné — vesztit s atól még szebb lett. Így vesztit az ember, illetve az asszony — előnyére. Egyebekben mindig az az eleven, szellemes, jókedvű asszony, aki hivatta van felpezsdíteni a vért a mi saját külön társadalmunkban is. A diva már tökéletesen megtanulta, mint kell bennünket megtanítani a magyarok istenére; ezenkívül megtanult francziául s most az angol nyelvet foglalkozik. Olvasni már tud, ha ugyan van ember, aki ezt magáról el tudja mondani, mert Victor Hugónak mindig igazza van, már pedig ő rége megmondta, hogy az angol szavak mindenképpen olvastatnak, csak úgy nem, ahogy írva vannak. Mint afféle gentilhomme, legyen szabad nekem is egy szellemes „aperkúval” kedveskedni az ő számára francziául: — Nienche yeau de laeugne à villagone à yeau teulente capeussestena, de abbeaul eun assognoe neme aihetique. Vojalatn!!!

A mi csöndes drámai primadonnánk Follinusz né a lehető legkevesebb vizet zavarja — nekünk. Eppen azért udvariasan napirendre térek előtte, hadd lássa ő ebből, hogy nem — vesz észre bennünket, pedig az nagy baj. A szép Angyal Ilusról az volt a hír eddig is, hogy otthon apácza-öltönyben vezekel el nem követett bűnökért; hanem mikor hallották, hogy az oberammergau passziójátékokat megy nézni, mindenki meg volt győződve, hogy kolostorba lép. Szerencsére a passziójátékok megtekintésétől lemaradt s így még van reményünk, hogy megmarad — nekünk. Kérem, kisasszony, rossz taktika az, mindig csak játszani nekünk — velünk is kell egy kissé játszania. Hava Arankával mi szegény habítúkat csak az elite-bálokban találkozunk s így kénytelen leszek ott mondani el neki szerény nézetemről róla. Reánk nézve ő egy bajos nulla, lévén ő olyan hava, aki nem megy semmiféle Mohamedhez. Pedig ismerem sok Mohamedet, aki szívesen elmerne ahhoz a hegyhez. Most engedjék meg, hogy lehajtsak egy pohárka pezsgőt Jancsi! hozz!

A vérem pezsgésbe jő, hát legyen még erősebb az izgalom, midőn az új naivához Tárnoky Gizellához érke.

Mit gondolt ön, t. szinügyi bizottság, mikor ezt a szép kisasszonyt Aradra beeresztette? Hiszen vasvillás embereknek kellett volna állniok a határon, hogy őt be ne bocsássák. Kérem, önként talán én nem értek, de hogy nagyon poriasan, vagyis a mai világ fogalmait szerint „nagyuriasan” fejezzem ki magam, a kisasszony szeméinek tűzénél — szalonát lehetne sütni.

Szerencsére vagy szerencsétlenségre, azokat a szép nagy szeméit mindig le-sütve hordja.

Jaj nektek, habítú! még a maradékoknak is! Szerelmek leszek mint bamba diákok s ha diákokotokból elfeledtetek volna Tantalus históriáját: itt majd eszetekbe jut. Pedig ott lesztek közelben s én mint vén szakértő mondhatom nektek, hogy a szerelem legyőzheti a távolságot, de a — közelséget soha.

A szép kis Doroghy Laura s a rvas-termete már is nem egy ifju urnak csavarta el a fejét. Arányi Bellával szemben is csupán sugar terméretől, okos arczocskájáról és szolid szeméiről szólhatok. Később majd ő mondja meg a színpadon, hogy mit tanult a színi-képezésben.

Engedjenek meg, hölgyeim, de egy valódi gavalér fenéki őrüti ki a poharat, ha önökről van szó, s én tehát rátérek a karszemélyzetre.

Aradi urnak, úgy látszik, használt a sok oldalról felhangzott intés, hogy a karszemélyzet hölgytagjainál ne keresse Pulszky Ferenc múzeumi igazgató izlését. De bezzeg az idén kirukkol is ám.

Aradi urnak még a Szakácsné is is olyan, hogy bizávt megkeztésékelomozhatjuk, pláne amilyen apró kezei vannak, csak az a kár, hogy nagyon — gyorsak. Ligeti Józsiának meg a többieknek hivatásuk lehet a szentek csábítására. Ha így van, akarmelyikük beáll szentnek, azzal a különbséggel, hogy nem magunk felé hajlik a kezünk, hanem — ő feléjük.

Es most, midőn hódolatom nyilvánítása mellett búcsút vónék önköltől, be kell vallanom, hogy úgy mondjam, kissé indiszkrét voltam, de bocsássák meg ezt egy vén szakértőnek, aki olyan, mint a szentelt víz: se nem árt, se nem használ — másnak, csak magának.

HIREK.

Készen lesz-e a vértanuszobor október hatodikára? Ezt kérdi most Aradon mindenki, aki csak a nálunk lezajló nagy nemzeti ünnep iránt érdeklődik. Es ki ne érdeklődne ez iránt főleg akkor, midőn olyan sajtósági jelenséggel állunk szemben, mint amint Jiraszek Lajos műépítész tegnap nyilvánosságra hozott nyilatkozata állt a közönség elé. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak, hogy pár héttel ezelőtt — midőn a szobor készen léte iránt az első aggodalom felmerült — Zala György nyíltan kijelentette, hogy ha a szobor október hatodikára nem lesz felállítható, annak oka egyedül Jiraszek Lajos lehet. Es miért? Mert nem készítette el kellő időben a szobor felállításához szükséges állványokat. Mi ezzel szemben napokkal ezelőtt megirtuk már, hogy Jiraszek az állványokat szerződése értelmében szeptember másodikára volt köteles elkészíteni. Es mit tett Jiraszek? Hamarabb készítette el, mert az összes állványok már augusztus 30-ika óta ott várják a sokat emlegetett Tourbaint és a szobor mellékalakjait. Igen természetes, hogy — mivel Tourbaint még mai napig sem látta senki Aradon — önkénytelenül támad fel mindenki a gyantu, hogy vajjon Zala azzal az előleges támadással nem akar egyszerűen bünbakot keresni egy általa előre látható halasztással szemben? — Nagyon, de nagyon óhajtjuk, s velünk bizonyára az egész ország, hogy ne így legyen!

Szapáry Gyula gróf miniszterelnök — mint azt mi már jeleztük, s mint a kiállítási bizottsággal tudatták — szeptember hó 12-én érkezik Aradra a kiállítás megszervezése végett. A miniszterelnököt egy a vasutnál, mint a kiállítási területen nagy ünnepeiséggel fogják fogadni.

Lahner Györgyné, a 13 vértanú egyikének neje, Milanóból privátlevélben tudatja, hogy agg kora miatt nem vehet részt a 13 vértanú szobrának leleplezési ünnepélyén. De — mint írja — leányának Alexandrinának, aki Milanóban ment férjhez, forró vágya az, hogy jelen legyen az ünnepélyen és nagy a valószínűség, hogy a hős tábornok leánya október 6-ára Aradra érkezik.

Kozma Sándor kir. államgyűzés, ki tegnap a Hegyalját látogatta meg, a déli vonattal hagyja el Aradot, hol a legzsvisebben látott vendég volt.

A vértanú-szobor leleplezésénél Pozsony városa Tallér polgármester és Neiszidler képviselő vezetése alatt küldöttsegileg képviselteti magát.

Meghívás. Az okt. 6-án leleplezendő vértanuszobor ünnepe lyra endező bizottságának tagjait felkérem, hogy sürgős ügyek tárgyalása végett szeptember 3-án délutáni 5 órakor tartandó ülésre, az aradi első t. karékpénztár emeleti helyiségében mulhatlanul megjelenni sziveskedjenek. Arad, 1890. szeptember 2-án. Lukáts Miklós, bizottsági elnök.

Ezüst menyegző. Neumann Armin, az aradi izraelita iskolák igazgatótanítója, tegnap ülte meg házasságának 25 évi jubileumát zárt családi körben. Sok boldogságot az arany lakodalomig.

A m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája Aradon, mely tudvaleg Kohn S. N. cég (Atzél Péter-utca 2. sz.) kezelésébe ment át, az új helyiségben szép forgalomnak örvend; ami természetesen is, mert a közönség kényelmére életbe léptetett vállalat minden tekintetben megfelelő kifizető feladatának. Ezen menetjegyirodában válthatók: Menetjegyek, s pedig, zónajegyek, fűzetjegyek, menet- és menetérti jegyek, Ausztria-, Német-, Francia-, Olasz-, Törökországba, Románia, Szerbia, Bulgáriába stb., továbbá mérsékelt áru csoportosítható körutazási jegyek egy a bel-, mint a külföldre. — Ezen jegyek kiadhatók az oda és vissza utazásra egy és ugyanazon utvonalon is; feltétel csak 600 kilométer távolság. A csoportosítható jegyek kiadhatók Magyarország, Ausztria, Németország, Belgium, Dánia, Skandinávia, Svájc és Románia valamennyi vasutvonalára és a legtöbb hajózási útra. — Ezen jegyekhez emeltetett irodában pótgjegyek is kaphatók Francia, Anglia és Olaszországba, valamint az egész kontingensre érvényes, rendkívül olcsó szálloda-szelvények is. — Ezen utóbbiak, különösen Olaszországba, igen melegen ajánlhatók, — mivel az ősi szezon kezdetével ott a rendes árak igen magasak. Emeltetett irodában kaphatók azonosítható osztr.-magy. Lloyd hajóira szóló rendes és mérsékelt áru igazolványok, továbbá halókocsi-jegyek. A t. cz. utazó közönség érdekeinek megvívása céljából figyelemesé tétetik egyúttal, hogy a csoportosítható körutazási jegyek egyedül kiadó helye Aradon a m. kir. államvasutak menetjegyirodája (Atzél Péter-utca 2. sz.); ennél fogva a szükséges jegyek, esetleges visszaélések mellőzésére véget, közvetlen ott rendelendők meg, a hol egyébiránt bármely utazási ügyben a legnagyobb készséggel díjazási díjazási díjazásos adatnak.

Mérges anyagok. A főorvos bejelentette a kapitányi hivatalnak, hogy az aradi fűszerkereskedők mai napig sincsenek még kellőleg tájékozva, hogy a mérges anyagok és növények közül melyeket szabad nekik árulniok. E bejelentés folytán a kapitányi hivatal a miniszter által kibocsátott kimutatás alapján egy jegyzéket állított össze az árusítható e nemű anyagokról s ezt a jegyzéket ki nyomatta. A jegyzékek darabonként 12 kr-ért kaphatók a kapitányi hivatali ipartügyi osztályánál.

Körözött ügyvéd. A „Rendőri Lapok” tegnapi számában az aradi kir. törvényszék elrendeli Kis Armin volt aradi ügyvéd elfogatását és az aradi kir. törvényszék fogházába való bekísértését, miután az illető többrendbeli váltóhamisítással van vádolva és Aradról nyomtalanul eltűnt.

A miniszter és a szájkosár. A belügyminiszter leiratot intézett Aradváros tanácsához, melyben jelentést kér arról, vajjon a kellő időben a város főkapitánya rendelt-e az ebeknek szájkosarat? E rendelet folytán, de még azért is, mert konstáták, hogy a városban egy veszett eb kóborolt, még szigorúbban el fogják rendelni a kutyák megszajkosarazását, a min különben a városban nem tudnak eleget cölölközni.

Körutazási jegyek. A városi menetjegyiroda értesít bennünket, hogy a pár nap előtt betöltött helyi forgalmu szelvényekből álló körutazási jegyek — mint pld. a predeal—bpest—predeal stb. a magy. kir. államvasutak igazgatóságának újabb rendelete folytán ismét kiadhatók. Mire a t. cz. utazó közönség figyelemmel azon megjegyzéssel hívjuk fel, hogy ezen jegyek Aradon csak a városi menetjegyirodában Aczél Péter utca 2-ik szám. I. em. Kohn S. N. cég irodájában adatnak ki.

Esküvő. Zeiner Ignác aradi kereskedő ma déli félgye órakor tartja esküvőjét a lippai izraelita imaházban Kohn Gizella kisasszonnyal, Kohn Mór dumbrovicsai kereskedő szép leányával.

Halálózás. Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel a maguk úgy számos rokonok nevében jelentik a forrón szeretett férj, apa, após, nagyapa, sógor, rokon és barát Schlesinger Vilmos urnak t. hó 1-én d. u. 5 és fél órakor, életének 66-ik évében, kinos szenvedés után történt gyászos kimúlását. Az istenben boldogult hült tetemei f. hó 3-án d. u. fél 5 órakor fognak Vörösmarty-utca 3. sz. halottas házból az aradi izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Al-dás emlékre! Béke poraira! Arad, 1890. szeptember 2-án. Özv. Schlesinger Vilmosné, neje. Hulda férj. Leopold, Julcsa férj. Farkas, Paulin, Frida, gyermekei. Kohn Joachim, apósa. Leopold Zsigmond, Farkas Elek, vejei. Leopold Józsa, Leopold Felice, Leopold Berta, Leopold Margit, unokái.

Egy másik gyászjelentést is vettünk, mely a következő szomorú esetről ad hírt: Erlaky János és neje szül. Szabó Erzsé-

bet, továbbá Mária, Ilona férjezett Heszi Jenőné, azoknak gyermekei Ilona, Örszike, Magda és Jenő, valamint unokája Varga Mariska, egy számos rokonok és ismerősük nevében is fájdalmas szívvel tudatják szeretett édes anyjuk, nagyanyjuk, anyósuk, illetőleg ismerősük özv. Ellenbacher Józsefnének, folyó hó 2-án, reggeli 3 órakor, élte 66-ik évében történt gyászos elhunytát. Az elhunyt hült tetemei szeptember hó 8-án, délután 8 órakor fognak a lökösházi sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő gyászmeze folyó hó 4-én, délelőtt 9 órakor fog az eleki róm. kath. plébániatemplomban a Mindenhatóknak bemutatni. Béke poraira! Lökösháza, 1890. szeptember 2. A temetést az aradi „Entreprise des pompes funéres” rendezi.

Lefoglalt Stuart Máriák. A szerencsétlen skót királyné se hitte volna, hogy egyszer még nemcsak a Scotland Yard, hanem az aradi rendőrség is ráteszi a kezét és behurcolja őt a torony alá. Az igaz, hogy nem annyira őt, mint a — tejkivonatát. „Karl Joo von Szentivány” gyáros (amint a pakétakon olvasható) Stuart Mária nevű tejkivonat-gyártmányait egy házról házra járva árulta, és minthogy ez tilva van, a rendőrség az árut elkobozta, a házát pedig megbüntette.

Eláztatott anya. Tegnap jelentették a rendőrségnek, hogy a kosár-utca egyik háza előtt egy kettő gyermekét találtak. A rendőrség hírtelen kizsekerítette az anyát, aki a gyermeket állítólag kitette. A vizsgálatot megtartották és ekkor kislát, hogy itt szó sincs gyermekitevésről. A törvénytelen gyermek már születésekor betegséget hozott magával a világra s az anya nem győzte orvosossággal. Kérte a természetes apát, hogy járuljon hozzá valamivel a gyermek ápolásához, de az erre nem volt hajlandó. Az asszony ekkor úgy segített magán, hogy a beteg gyermeket becsémpesztte a természetes apa ágyára és ott hagyta. A férfi most bosszúból úgy akarta feltüntetni az asszonyt, mintha az a gyermeket kitette volna. Egyébként a gyermekpörnek hamar véget vetett magi: a beteg gyermek, mert tegnap délután elhunyt.

Verekedés. Tegnap a Szabadságtéren 2 dinnyes ember összeverekedett s midőn Fióla rendőrtizedes szét akarta őket választani, az egyik ember egy dinnye-lékelő bugylibicakával felhasította a rendőr jobbkeze fejét. A két verekedőt a kihágási bíróság elé állították.

A koldusvezető. Egy székudvari jóféle asszony, hogy meneküljön a kis fiától, odaadta azt egy ismeretlen koldusnak vezetőül. A szerencsétlen gyermek még erre a mesterségre sem volt jó, tehát a koldus is szabadulni akart tőle. Bejött hát vele Aradra és itt hagyta egy utcaszarkon, maga elpárolgolván. A gyámoltalan gyermeket egy Krizsán Anna nevű asszony felzsepte és bevitte a rendőrségre. Az aradi rendőrség most kőzözteti a fiu anyját, aki hallomás szerint Székudvaron éli világot.

Az aradi közúti vaspálya forgalmi kimutatása. Szállítatott 1890. aug. 16-tól 31-ig 24527 személy, bevétel 2342 ftt — kr. Szállítatott 1889. aug. 16-tól 31-ig 20841 személy, bevétel 2005 ftt 25 kr. Szállítatott 1890. aug. 16-tól 31-ig 3921490 kilogramm teher, bevétel 1755 ftt 26 kr. Szállítatott 1889. aug. 16-tól 31-ig 8239850 kilogramm teher, bevétel 1353 ftt 06 kr. Szállítatott 1890. január 1-től aug. 31-ig 282293 személy, bevétel 22444 ftt 75 kr. Szállítatott 1889. január 1-től aug. 31-ig 224551 személy, bevétel 21715 ftt 90 kr. Szállítatott 1890. január 1-től aug. 31-ig 50105230 kilogramm teher, bevétel 20121 ftt 17 kr. 1889. január 1-től aug. 31-ig 40311080 kilogramm teher, bevétel 16394 ftt 28 kr. Arad, 1890. szeptember 2-án.

Tandijmentességért tegnap estig 1000 aradi szülő folyamodott, akik az egész vagy részleges tandijmentességet meg is nyerték.

Szegélyezés. A Neumann-testvérek gyáránál a munkások részére van egy segélyalap, melyből a segélyeket mindig augusztus hóban szokták kiadni. E segélyalap kamatai az idén annak a 3 galicziai munkásnak adatnak ki, akik fél-éve ezelőtt a Herri-féle gyárban közszenmérgezés miatt sokáig betegesen feküdtek, de már felgyógyultak.

A pénzügyésrégi ujonczoz, hanem mostanában olyan vézna legények jelentkezőnek, akik a nehéz szolgálatra teljesen alkalmatlanok. Az ujonczfelülvizsgálat szivességből a városi főorvos, Pozsgay Lajos dr. végzi, aki tegnap nagy csoport fiatal embert vizsgált át, de közülök egyet se talált alkalmasnak a pénzügyőri szolgálatra.

Eltűnt leány. Lingurár Gyula ujadri illetőségű cigányleány a kisludai téglágyégtől nyomtalanul eltűnt. Azt hiszik, hogy a leány öngyilkos lett. Országszerte köriözik.

Az inasgyerekek mostanság ugyancsak rosszul viselik magukat: folytonosan szökönek. Tegnap nem kevesebb mint 6 ilyen szökevény hoztak vissza Aradra per sub. Ezek közül 3 tót fu vitta.

Erzsébet főhercegnő születésnapja. A kis Erzsébet főhercegnő, a megboldogult Rudolf trónörökös és Stefánia főhercegnő leánya, tegnap szeptember 2-án ünnepelt Laxenburgban születésének hetedik évfordulóját. A király ő felsége nem fedkezett meg erről az emlékezes napról. Sietett gratulálni kis unokájának s ezenkívül pompás ajándékkal lepte meg. Két nappal ezelőtt ugyanis Laxenburgban általános feltűnést keltett egy kis ponyy-fogat, mely a vasúti állomásról vígan koccogott be a kastélyba. Persze jókorán volt, amikor a kis főhercegnő még az igazak álmát aludta, ne hogy meglássa a meglepetésnek szánt ajándékot. A kis ponyy-fogat két apró fekete paripa, mely aranyos szerszámmal van az

elegáns kosárcsoki elő fogva. Olyanforma az egész, amilyent a tündéregékéző ismerünk. A bécsi lapok ez ajándék alkalmából a következő kedves hírtörést írják le: A kis Erzsébet főhercegnőnek egy idő óta nagy volt a panasza. Ha kikocsizott, nem ment valami vígan a mulatság. Az ostor is hiába pattogott, a kocsi elé fogott jámbor állat megcsökönyösödött és sokszor hiába nógatták, még sem igen mozdult. A kocsi elé fogott állat ugyanis: számár volt, a lomhább fajtajából. Egy ízben, mikor a túrelmes csacsi hasztalan nógatták, a kis főhercegnő kifakadt: — Ez az én számaram igazán kekk! A csacsi tehát penzióba került. De nemcsak a királyi ő felsége, hanem a lazarburgi polgárok is megelégedtek a kis Arva örömnappjáról. A lazarburgi férfi-dalegyet szerénedő adott neki.

Rövid hírek. A fiumei királyi ügyész, Heil Faustín dr. hírszerint, más állomásra helyezték át a utódja Váradi Gábor dr. lez, ki az igazságügyi miniszter megbízásából most Olaszországban időz, hogy magát az olasz nyelvben tökéletesítse. — Temesvárt az a hír, hogy a bányakerületi evang. püspökségre Kramár Béla ottani főesperes fogják jelöltnék fölléptetni. — A szilinyai nagyuradalmat békesi paraszok vették meg, félmillió frton. — Sziklamos mlás történt a kassa-oderbergi vasuton Rózsahegy közelében Kralován és Turán között az utasok egyelőre csak átszállással folytathatják útjukat. — Szegeden vasárnap Takács János farakartíri felügyelőt és nejét vérbé fagyva találták s életben maradásukhoz kevés a remény; a kettős gyilkossági kísérlet bosszu müve, mert a tettes még az ott volt pénzt sem vitte el.

— X — Az „Entreprise des pompes funébre” első temelés-rendező intézet Aradon tudatja, hogy Kis s Ferenc meghalt 1890 augusztus 31-én, temetése szeptember 1-én ment végre.

Színház.

A mai előadásra kitűzött „A hol unatkoznak” egyike a francia jellestebb vigjátékoknak finom, szellemes tartalmánál fogva; ebben lesz bemutatja a társulat négy elsőrendű tagjának: Tárnok Gizella az új naiva, Arányi Bella fiatal hőső (bár ez a szerep nem forszematatásra való), Péchy Kálmán vigjáték-szerelmes, és Tapolczai Dező fiatal bonvivántnak. — A vigjáték és bemutató egyaránt érdekes a színházkedvelő közönségre, s kívánatos, hogy minél többen jelenjenek meg ez alkalommal a színházi előadásra.

A közönség köréből.*

A „Vértanuk Albuma”-nak fényképlevételei.
Válasz tek. Varga Ottó urnak.

Varga Ottó ur engem az „Aradi Közlöny” 1890. évi 235-ik számában megjelent nyílt levelében minden igaz ok nélkül megdöntö azért, mert az ő általa szerkesztett „Vértanuk Albuma” ügyében állítólag visszaélést követtem el.

Nem bocsátkozom bővebben annak kutatásába, hogy miért tette ezt, hanem egyszerűen kijelentem, miszerint Varga Ottó tanár ur nyílt levelének reám vonatkozó része tévedésen alapul s a következő tényállás felel meg a valóságnak:

Varga Ottó tanár ur Arad város és az aradi vár általa kijelölt egyes részeinek fényképezését rendelte meg. Az ügyletet megkötöttük s Varga Ottó tanár ur nekem minden egyes fényképért (26—31 cm. nagyságban) 5 frtot és azonkívül a kocsiért tartozott alkunk értelmében fizetni, ami, azt hiszem, nagyon is, sőt igen is olcsó ár. Én eszköztem a felvételeket az ő jelenléte és instrukciója után. A fényképek elkészültek s ha sok szaladgálásba került is Varga urnak, kárpótolhatja magát azzal, hogy nekem is kellett szaladgálnom.

De hogy én a felvételt magát, az üveglapot adom neki el azért az ő förtéért, arról ügylettünk megkötésekor szó sem volt, de nem is lehetett; e tekintetben kérdezzem meg bármely szakértőt, s igazat ad nekem. A matricza még az arcképekénél is az én tulajdonom marad, azzal én szabadon rendelkezhetem, és rendelkezhettem volna, ha ugyan azt, amit Varga ur állít, megtettem volna. Azonban én Szalay urnak egészen külön felvételeket tettem s azok matriczáit jószántomból kölcsön oda adtam, melyek még most is birtokában vannak. Ennek dacára mindazokat a matriczákat, melyek Varga ur felvételeit foglalják magukban, egytől egyig feltudom mutatni, jeleül annak, hogy én azokat senkinek oda nem adtam, noha tettem volna, mert sok-sok szorosításuk saját tulajdonom.

Nem áll tehát az, hogy én ugyanazon képeket adtam el Szalay urnak, mert én neki külön felvételeket készítettem. Nem áll az sem, hogy én Szalay urnak a képeket egyáltalán eladtam, mert én Szalay urnak a felvételeket csakis saját költségem megtérítése fejében készítettem, pusztán azért, hogy a „Látogatók Lap-

ja”-nak képei reklámot szerezzenek üzletnek. Tehát nem áll Varga Ottó urnak egyetlen személyem elrintó állítása sem.

Ezeket a t. közönség tudomására hozva, stb.
Papp Béla,
fényképez.

Közgazdaság.

Ujaradi gabonapiacz.

Arad, szeptember 2.

A gazdák kukoriczatorrés általi elfoglaltsága folytán a behozatal sokkal gyengébb volt a múlt hetinél.

Az ideit tengeri-termes, mint általában mindenütt, a maroson-tuli megyékben is rosszul fizet, a mai új tengeri behozatala gyorsan elkelt.

Buza. A vásáron volt közel 3000 métermázsza, melyek az aradi gőzmalomok és üzerek, valamint az új-aradi vízimalmok által készséggel megvétettek a következő árak mellett:

Elsőrendű legfinomabb marosmenti buza métermázsánként 6 frt 80 kr, kivételes egyes esetekben 7 frt.

Gyengébb minőségű buza, suly és származás szerint, 6 frt 40 kr — 6 frt 80 krig métermázsánként.

Rozs. Csak néhány száz métermázsza behozatal, eladott 5 frt 70 — 5 frt 80 krig métermázsánként.

Árpa és zab teljesen hiányoztak. Tengeri. Igen csekély behozatal, — szesgyárak megfizettettek 6 frt métermázsánként.

Ujtengeriből csak kevés koszirakomány hozott a vásárra, azt is a szesgyárosok vették 100 kilónként 4 frt 30 kral.

Csöves ujtengeriből volt egyegy szekérrel, ára 200 kiló — 100 kiló helyet számítva 5 frt 40 kral. (L. D.)

Aradi pénztintézetek forgalmi kimutatásai.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1890 augusztus hóra.

Betételek.	
Álladé a múlt hó végén	4.372,181-52
Betételek a folyó hóban	140,536-95
Viszafiz. betétek f. hóban	162,490-22
Álladé a folyó hó végén	4.370,228-25

Leszámitolás.	
Tárcaállomány m. hó vég.	1.054,498-91
Leszámitoltott f. hóban	291,250-0
Bejárt folyó hóban	237,585-27
Tárcaálladé f. hó végén	1.080,744-14

Előleges értékpapirokra.	
Raktárállomány m. hó vég.	138,708-—
Előlegzetett folyó hóban	25,735-—
Beváltott folyó hóban	26,768-—
Raktárálladé f. hó végén	137,670-—

Előleges folyó számlában.	
Raktárállomány m. hó vég.	303,778-20
Előlegzetett folyó hóban	636-11
Törlesztett folyó hóban	9,919-65
Raktárálladé f. hó végén	294,494-66

Előleges zálogházi tárgyakra.	
Raktárállomány m. hó vég.	88,189-—
Előlegzetett folyó hóban	19,051-—
Beváltott folyó hóban	20,407-—
Raktárálladé f. hó végén	81,583-—

Zálogház kölcsönök.	
Álladé múlt hó végén	2.045,190-—
Új kölcsönök folyó hóban	22,000-—
Törlesztett folyó hóban	2,860-—
Álladé folyó hó végén	2.064,330-—

Pénztárforgalom.	
Pénztárkészlet m. hó vég.	39,349-44
Betételek folyó hóban	589,918-99
Kiadások folyó hóban	530,547-90
Pénztármaradvány f. hó vég.	98,722-53

Kelt Aradon, 1890 augusztus 31-én.
Az Igazgatóság.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1890 augusztus haváról.

I. Betételek.	
Álladé július hó végén	frt 2.917,517-15
Betételek aug. havában	171,100-64
Összesen	frt 3.088,617-79
Viszafizetések aug. havában	184,395-35
Álladé aug. hó végén	frt 2.904,222-44

II. Leszámitolás.	
Váltótárca-álladé július hó végén	frt 1.598,677-01
Leszámitolt váltók aug. havában	529,673-36
Összesen	frt 2.128,350-37
Bejárt váltók aug. havában	483,929-19
Váltótárca-álladé július hó végén	frt 1.642,421-18

III. Előleges kölcsönök.	
Álladé július hó végén	frt 711,445-08
Előlegzetett aug. havában	236,672-20
Összesen	frt 948,117-28
Bejárt előleges aug. havában	200,191-9
Álladé aug. hó végén	frt 715,925-22

IV. Zálogház kölcsönök.	
Álladé július hó végén	frt 734,171-66
Előlegzetett aug. havában	2650-—
Összesen	frt 736,821-66
Törlesztett aug. havában	2730-—
Álladé aug. hó végén	frt 734,091-66

V. Pénztárforgalom.	
Álladé július hó végén	frt 35,741-92
Betételek aug. havában	1,079,087-94
Összesen	frt 1,114,829-86
Kiadások aug. havában	1,061,387-46
Pénztári álladé aug. hó végén	frt 50,441-40

Arad, 1890 szept. 1.
Az Igazgatóság.

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1890. évi augusztus hóra.

Takarékpénztári betételek.	
Betét-maradvány múlt hó végéről	frt 1.384,114-98
Folyó hóban betét	232,191-1
Összesen	frt 1.567,041-01
Viszafizetett betét folyó hóban	349,575-72
Betét-maradvány folyó hó végével	frt 1.217,465-29

Váltótárca:	
Álladé múlt hó végével	frt 665,119-69
Leszámitoltott folyó hóban	381,976-19
Összesen	frt 1.047,095-79
Beváltott váltók aug. havában	430,8-024
Marad tárca-álladé f. hó végével	frt 624,265-57

Aradi hitel-egylet:	
Álladé múlt hó végével	frt 1-8,099-97
Folyó hóban adott kölcsönök	3,440-—
Összesen	frt 191,339-97
Törlesztett folyó hóban	1,413-—
Álladé folyó hó végével	frt 191,326-7

Előleges értékpapirokra és nyersterményekre.	
Álladé múlt hó végével	frt 314,448-91
Folyó hóban új előleg adott	21,007-0
Összesen	frt 327,455-97
Ebből visszafizetett folyó hóban	21,399-65
Álladé folyó hó végével	frt 300,056-32

Zálogház kölcsönök:	
Álladé múlt hó végével	frt 198,731-64
Új előleg folyó hóban	8,380-—
Összesen	frt 207,111-64
Viszafizetett folyó hóban	2,553-—
Álladé folyó hó végével	frt 214,578-64

Pénztár:	
Maradvány múlt hó végével	frt 48,300-42
Bevétel folyó hóban	1,047,661-97
Összesen	frt 1,095,962-39
Kiadás folyó hóban	1,059,720-44
Pénztármaradvány folyó hó végével	frt 36,442-18

Arad, 1890 szeptember 1.
Az Igazgatóság.

Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetkezet forgalmi kimutatása 1890 augusztus hóra.

Törzsbetétek:	
Álladé július hó végén	frt 93,495-11
Beizetések augusztus havában	2,435-—
Összesen	frt 100,930
Kifizetések augusztus havában	177-—
Álladé augusztus hó végén	frt 101,753-11

Váltó-leszámitolás:	
Álladé július hó végén	frt 98,785-40
Leszámitoltott augusztus havában	24,168-—
Összesen	frt 122,953-30
Bejárt augusztus havában	23,229-—
Álladé augusztus hó végén	frt 99,724-30

Előleges kölcsönökre és zálogokra:	
Álladé július hó végén	frt 9,295-40
Előlegzetett augusztus havában	8,479-—
Összesen	frt 17,774-50
Bejárt augusztus havában	2,354-—
Álladé augusztus hó végén	frt 15,420-50

Pénztár-Álladé:	
Álladé július hó végén	frt 2,225-46
Bevételek augusztus havában	82,705-98
Összesen	frt 84,930-54
Kiadások augusztus havában	33,153-3
Álladé augusztus hó végén	frt 1,777-01

Arad, 1890 augusztus 1.
Az Igazgatóság.

Vegyes közlemények.

Zónajegyek általános elárúsítása.

Már néhány hó előtt a magyar királyi államvasutak igazgatósága részéről az utazó közönség kényelme érdekében oly berendezés létesített, hogy a zónajegyek nemcsak a fővárosban, továbbá Bécsben és a jelentékenyebb vidéki városokban fennálló városi menetjegyirodákban, hanem minden nagyobb m. királyi posta- és táviradhivatalnál és m. királyi dohánytörzsdékben, nemkülönben a nevezetesebb szállodákban is kaphatók legyenek. Ezen menetjegyek előre váltása az utazó közönségre nézve azon nagy kényelemmel jár, hogy azáltal az utazás bármikor megkezdhető és azok lebegyézése a személypénztárak részéről az utazás megkezdésekor nem szükséges.

Ezen menetjegyek csupán a várótermekbe, vagy a pályaudvarba való belépésnél a pénztárnoknak, utazásközben pedig a kalauzoknak előmutatandók, mely utóbbiak a menetjegyeken előnyomatott nap- és hó-számokat átcsipik. Ezzel elesik ezen menetjegyek használatánál az anynyira kellemetlen várakozás a nagyobb állomások személypénztárainál, hol a vonatok indulása előtt csaknem mindig nagy tolongás uralkodik.

Mintthogy pedig az említett elárúsítóhelyeken a menetjegyek tetszés szerinti mennyiségben és a viszontautazáshoz is válthatók, ezen jegyek különösen arra is alkalmasak, hogy rokonok, üzleti összeköttetésben álló, vagy egyéb személyek részére, kiknek látogatása, vagy eljövetele kívánatos — előre megküldessenek.

Végül felemlítetük, hogy ily jegyek a kassa-oderbergi és az arad-temesvári vasut állomásaira, illetve állomásairól szólólag is válthatók, mely esetekben a menetjegy az ösztárváltság után ugy számítanak, mintha mindkét vonalrészt egy és ugyanazon vasúthoz tartoznák, minél fogva a m. kir. államvasutak és a fentemlített két vasut állomásai közti utazásoknál is maximumként csak a XIV. vonalszakasz menetdíja fizetendő.

Ezen alkalommal az utazó közönség azonban arra is figyelmeztetik, hogy ellenőrzési szempontból ugy az előre váltott szomszédos forgalmu menetjegyek, mint a pályaudvar beléptijegyek a nagyobb állomásokon a várótermeknél, vagy azok kijáratánál alkalmazott portások vagy egyéb vasuti közvegeknél, kisebb állomásokon pedig a személypénztáraknál lebegyezetendők, mert a szomszédos menetjegyekkel utazók nagy tömegénél és ezen utazások rövid időtartamánál fogva a szomszédos forgalmu menetjegyeknek utazásközben való átlukasztása az egyéb teendők által is igénybe vett vonatkísérő személyzet által gyakran lehetetlennek bizonyult.

A szomszédos forgalmu menetjegyeknek a viszontautazáshoz való használhatása és azoknak fentemlített elárúsító helyekén és a vasuti pénztáraknál tetszés szerinti mennyiségben való előzetes megváltása azonban továbbra is fennmarad. Budapest, 1890. augusztus 28. Az igazgatóság.

Kelet-menet-osztrák-magyar vasúti kötelek. Hivatkozással a folyó évi július utolsó napjában 64801 c) II. a) sz. alatt kiadott hirdetményünkre, ezenel közléstesszük, hogy a kelet-menet-osztrák-magyar kötelek kiadás II. rész 2. füzetéhez kiadott V. pótlék 21. oldalán az egyrészt Szegedalm és Ungvár, másrészt az Oder melletti Rothenburg állomás közti forgalomra nézve foglalt korpadjételek felemelésére vonatkozó díjszabás csak folyó évi szeptember hó 15-ével lép hatályba. Együttal köztudomásra hozuk, hogy folyó évi október hó 15-ével való érvénylenl ugyancsak a fentemlített pótlék 19. illetve 20. oldalán foglalt szegedalm-jaratschimi 2.20 márkányi korpadjételek 3.20 márkára és az ugvárvár-cüstriner vorstadi 2.97 márkányi korpadjételek 3.97 márkára helybítették. M. kir. államvasutak, egyszersmind a köteleki vasutak nevében is.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint f. évi szeptember hó 10-től kezdve a budapest-ruttkai vonalon a 143. és 144. sz. gyors-tehervonatok Zólyom és Ruttká között kísérletképpen naponként személyszállítással (II. és III. osztály) fognak közlekedni. A 143. sz. vonat indul Ruttkárról este 9 óra 11 perczkor és érkezik Zólyomba éjjel 3 óra 41 perczkor, a 144. sz. vonat indul Zólyomtól reggel 4 óra és érkezik Ruttkára d. o. 9 óra 38 perczkor. Budapest, 1890. aug. 29. Az elnök-igazgató.

Díjmentesítés a közönséges faárak szállítására. A hazai faárupar támogatása érdekében az általános díjszabásban (I. rész.) foglalt áruosztályozás 143. tétele alatt megnevezett A) osztályba tartozó közönséges faárak után, amelynyiben azok a m. kir. államvasutak, továbbá az államosított budapest-pécsi, magyar-nyugoti és magyar-északkeleti vasut vonalainak, valamint végül a kassa-oderbergi vasut magyarországi vonalának vidékéről származnak, említett vonalak állomásairól Budapestre való szállításnál a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg a következő díjmentesítés engedélyeztetik és pedig 1. tetszés szerinti mennyiség feladásánál az A) osztály tételei; 2. a szállítási díjnak kocsi- és fuvarlevelenkint legalább 5000 kgért való fizetése esetén az A) osztálynak 10 százalékkal rövidített tételei; 3. kocsi- és fuvarlevelenkint legalább 10,000 kgért való díjizetés esetében a B) osztály tételei. Ezen kedvezmény a „Vasúti és közlekedési közlöny”-ben egyidejűleg eszközölt kihirdetéstől számított harmadik naptól kezdve visszavonásig, de legkésőbb a folyó év végéig érvényes és rovatalsz után nyer alkalmazást. Budapest, 1890. augusztus hó 27-én. A m. kir. államvasutak igazgatóság.

Menetdíjleszállítás a cséffa-nagyváradi viszonylatban. Folyó évi szept. hó 1-től kezdve a cséffa-nagyváradi viszonylat a távolsági forgalom II. vonalszakaszából az I-be deklaszifikáltatik, minél fogva az I. oszt. 50 kr. a II. oszt. 40 kr. és a III. oszt. 25 kr. menetdíj fog beszédetni. Budapest, 1890. augusztus 25. Az igazgatóság.

A Bazilika-sorsjegyek XI. húzása. A kisorsolás hétfőn d. u. 3 órakor történt a közölt miniszter helyiségében, mely alkalommal a törlesztési huzásban kihúzták a következő 15 sorozatot, melyeknek összes 1509 nyerőszáma egyenkint 6 frtot nyert: u. m. 622, 1375, 1670, 1917, 1936, 2246, 2395, 3388, 3970, 4148, 6100, 6375, 6519, 6735, 7675. A nyereményorsolásnál kihúzták a következő nyereményeket: A) nyereményt, 10,000 frtot nyerte 470 sor. 53. sz. 1000 frtot nyert 6846 sor. 58 sz. 500 forintot nyertek: 767 sor. 44 sz. 2242 sor. 4 sz., 3308 sor. 15 szám. — 100 frtot nyertek: 716 sor. 83 sz., 1204 sor. 70 sz., 1419 sor. 83 sz., 2671 sor. 94 sz., 3064 sor. 9 sz., 3224 sor. 64 sz., 3296 sor. 48 sz., 3430 sor. 73 sz., 4341 sor. 48 sz., 4737 sor. 57 sz., 6673 sor. 61 sz., 7808 sor. 41 sz., 7877 sor. 32 sz. — 50 frtot nyertek: 277 sor. 2 sz., 843 sor. 83 sz., 963 sor. 52 sz., 1509 sor. 81 sz., 1733 sor. 90 szám., 2306 sor. 22 sz. 2608 sor. 45 sz., 2903 sor. 44 sz., 2982 sor. 56 sz., 3195 sor. 45 sz., 3813 sor. 70 sz., 4035 sor. 39 sz., 4067 sor. 44 sz., 4459 sor. 61 sz., 4986 sor. 40 sz., 5001 sor. 34 sz., 5309 sor. 64 sz., 5463 sor. 48 sz., 5617 sor. 64 sz., 5627 sor. 86 sz., 6378 sor. 44 sz., 6469 sor. 71 szám., 6620 sor. 77 sz., 6811 sor. 67 szám., 7573 sor. 53 szám. — 25 frtot nyertek: 5204 sor. 100 sz., 5561 sor. 70 sz., 7462 sor. 5. sz., 6982 sor. 65

sz., 6651 sor. 74 sz., 4937 sor. 5 sz., 6718 sor. 4 sz., 1371 sor. 73 sz., 1637 sor. 64 sz. 4312 sor. 6 sz., 427 sor. 13 sz., 1403 sor. 37 sz., 6251 sor. 65 sz., 1289 sor. 69 sz., 4726 sor. 29 sz., 4539 sor. 96 sz., 3154 sor. 97 sz., 7318 sor. 31 sz., 685 sor. 67 sz., 898 sor. 89 sz., 7182 sor. 54 sz., 3711 sor. 29 sz., 4628 sor. 67 sz., 5714 sor. 49 sz., 6112 sor. 33 sz., 3800 sor. 22 sz., 1783 sor. 78 sz., 273 sor. 68 sz., 1499 sor. 23 sz., 453 sor. 81 sz., 8358 sor. 36 sz., 127 sor. 28 sz., 6936 sor. 35 sz., 2509 sor. 63 sz., 3240 sor. 67 sz., 6701 sor. 33 sz., 3550 sor. 13 sz., 2452 sor. 49 sz., 639 sor. 52 sz., 1971 sor. 13 sz., 3000 sor. 83 sz., 1720 sor. 75 sz., 511 sor. 69 sz., 4027 sor. 47 sz., 4079 sor. 14 sz., 5853 sor. 1 sz., 2185 sor. 99 sz., 27-0 sor. 20 sz., 723 sor. 38 sz. és 794 sor. 70 sz.

Az osztrák hitelsorsjegyek hétfői húzásánál a következő sorozatszámokat húzták ki: 492 756 827 874 1523 1608 1962 2995 3061 3171 3292 3347 3426 3451 3588 3634 3743 3756 3993. A főnyeremény 1523 sor. 54. sz., a második nyereményt 1523 sor. 57. sz., a harmadik nyereményt 3347 sor. 47. sz. nyerte. 5000 forintot nyertek: 3347 sor. 13 sz. és 3893 sor. 9 sz. 2000 forintot nyertek: 2451 sor. 26 sz. és 3347 sor. 42 sz. 1500 forintot nyertek: 1523 sor. 62 sz. és 3756 sor. 31 szám.

Budapesti gabonátözsde.

Szeptember 2.
Jó kiadást mérésélt vették fel, csendes

VASUTI VONATOK MENETRENDJE.

Aradról-Budapestre.						Aradról-Temesvárra és vissza.						Aradról-Gurahonczra és vissza.								
Állomások		Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Állomások		Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások		Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások		Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	
Arad	indul	12.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	6.36 reg.	Arad	indul	7.11 reg.	12.22 d. u.	9.10 e.	Arad	indul	8.15 d. e.	9.40 este	—	Gurahoncz	indul	4.20 reg.	3.20 d. u.	12.10 d. u.
Kurtics	"	12.37 "	8.10 "	9.36 "	7.25 "	Arad	érkezik	7.9 "	12.24 d. u.	9.22 "	Arad	érkezik	4.40 d. u.	6.30 reg.	3. reg.	Arad	érkezik	4.39 "	3.41 "	12.51 "
Csaba	"	1.54 "	9.14 "	11.05 éjjel	7.51 d. e.	Németvágy	"	7.31 "	1.9 "	9.41 "	Arad	"	4.57 "	6.50 "	3.25 "	Borosb-B.	"	5.16 "	4.16 "	1.43 "
Szolnok	"	4.47 "	11.51 "	2.25 reg.	8.51 d. e.	Vinga	"	7.58 "	3.21 "	10.01 "	Arad	"	5.05 "	7.02 "	3.40 "	Repszeg	"	5.35 "	4.41 "	2.11 "
Budapest	érkezik	7.45 este	1.55 d. u.	5.50 "	8.51 d. e.	Orczfalva	"	8.14 "	1.54 "	10.14 "	Arad	"	5.34 "	7.40 "	4.20 "	Bokszeg-Beél	"	5.46 "	4.54 "	2.30 "
Bécs d. e. t.	"	6.05 reg.	7. este	1.10 d. u.	—	Arad	érkezik	8.08 "	2.53 "	10.18 "	Arad	"	5.42 "	7.48 "	4.30 "	Borosjenő	"	6.11 "	5.26 "	3.10 "

Budapestről-Aradra.

Állomások		Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Állomások		Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások		Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.
Bécs d. e. t.	indul	11. este	8. reg.	3.45 d. u.	—	Arad	indul	6.50 reg.	4. d. u.	—	Bécs	indul	8.25 d. e.	9. d. e.	0. éj.
Budapest	"	8.15 reg.	2. d. u.	9.10 este	—	Szt-Tamás	"	7.12 reg.	4.25 d. u.	—	Budapest	indul	1.40 d. u.	7. este	7.45 reg.
Szolnok	"	11.18 d. e.	4.20 "	1.22 éjjel	—	Pécska	"	7.19 "	4.42 "	—	Szolnok	"	7.40 "	3. reg.	9.51 d. e.
Csaba	"	2.18 d. u.	6.47 este	3.55 reg.	4.4 reg.	Battonya	"	7.29 "	5.11 "	—	Szeged	"	5.10 "	3. reg.	2. d. u.
Kurtics	"	3.28 "	7.46 "	5.01 "	6.11 "	Tompa	"	8.07 "	5.31 "	4.32 reg.	Szeged	"	5.21 "	3.16 "	2.32 d. u.
Arad	érkezik	3.50 "	8.10 "	5.27 "	6.45 "	M-hegyes	"	8.29 "	6.01 "	4.54 "	K-Zombor	"	5.53 "	4. "	3.20 "

Aradról-Gyulafehérvárra és vissza.

Állomások		Személy-vonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Állomások		Személy-vonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat
Arad	indul	4.10 d. u.	5.50 reg.	2.30 d. u.	Arad	indul	9.12 éj.	9.12 éj.	—
Győrök	"	4.36 "	6.23 "	3.05 "	Brassó	"	10.32 "	4. reg.	—
Paulis	"	4.58 "	6.34 "	3.22 "	Kolozsvár	"	1.02 "	8.30 d.	—
Radna	"	5.16 "	6.52 "	3.39 "	Török	"	4.51 reg.	9.19 d. u.	—
Soborsin	"	5.33 "	7.20 d. e.	3.57 "	Gyulafehérv.	"	5.27 "	1.3 "	—
Maros-Illye	"	5.51 "	7.38 est.	4.15 "	Piski	"	7.10 "	3.37 "	—
Déva	"	6.14 "	8.02 "	—	Déva	"	7.26 "	3.53 "	—
Piski	"	6.38 "	8.26 "	—	Maros-Illye	"	8.10 "	4.13 "	—
Gyulafehérv.	érkezik	10.10 éj.	12.19 d. u.	—	Soborsin	"	9.17 d. e.	5.33 "	—
Török	"	10.14 éj.	12.28 "	—	Radna	"	10.38 "	7.3 est.	6.49 r.
Kolozsvár	"	4.58 reg.	5.28 "	—	Paulis	"	10.51 "	7.50 "	6.21 r.
Brassó	"	5.21 "	10.31 éj.	—	Győrök	"	11.03 "	8.03 "	6.21 r.
Arad	érkezik	6.46 "	6.45 reg.	—	Arad	érkezik	11.38 "	8.38 "	7.00 r.

Mezőhegyesről-Kétegyháza és vissza.

Állomások		Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások		Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes	indul	8.35 reg.	7.30 este	Budapest	indul	9.40 este	8.15 reg.
Kannarásmajor	"	8.45 "	7.41 "	Kétegyháza	"	4.35 reg.	3.05 d. u.
Kovácsbánya	"	8.55 "	7.51 "	Bánkút	"	4.52 "	3.24 "
Bánkút	"	9.05 "	8.06 "	M-Bodzás	"	5.04 "	3.45 "
M-Bodzás	"	9.15 "	8.16 "	Bánkút	"	5.20 "	4.06 "
Bánkút	"	10.15 "	9.03 "	Kovácsbánya	"	5.6 "	4.30 "
Kétegyháza	érkezik	10.35 "	9.20 "	Kannarásmajor	"	5.58 "	4.51 "
Budapest	"	7.45 "	5.50 reg.	Mezőhegyes	érkezik	6.10 "	5.05 "

Uj-Szt-Annáról-Kétegyháza és vissza.

Állomások		Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások		Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna	indul	8. reg.	6. este	Budapest	indul	9.40 este	8.15 reg.
Simánd	"	8.31 "	6.29 "	Kétegyháza	"	4.45 reg.	3. d. u.
Kisjenő-Erdőhegy	"	8.06 "	7. "	Elok	"	5.05 "	3.20 "
Sikló	"	8.47 "	7.27 "	Ottlaka	"	5.18 "	3.31 "
Ottlaka	"	9.51 "	7.39 "	Sikló	"	5.33 "	3.48 "
Elok	"	10.7 "	7.55 "	Kisjenő-Erdőhegy	"	6.15 "	4.20 "
Kétegyháza	érkezik	10.22 "	8.10 "	Simánd	"	6.41 "	4.47 "
Budapest	"	7.45 este	5.50 reg.	Uj-Szt-Anna	érkezik	7.10 "	5.15 "

Borosjenőről-Csermőre és vissza.

Állomások		Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások		Vegy. v.	Vegy. v.
Arad	indul	6.30 reg.	—	Csermő	indul	4.10 d. u.	—
Borosjenő	"	9.30 "	—	Borosjenő	érkezik	5.10 "	—
Csermő	érkezik	10.30 "	—	Arad	"	8.23 este	—

620-1-3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. k. miniszterium 24500-III/9 1890. sz. rendelete nyomán a filloktaszeres szőlőknek a gyérítő eljárás utján való fenntartásukra szükséges szénkéneg feskendők készületek és szénkéneg tartányok mily módon való beszerzésére vonatkozólag a következők hozatnak a szőlőtulajdonosok tudomására:

I. A szénkéneg ára:

- a) a turói gyárban, — Trencsén vármegye, vasutállomás Zsolna, — métermázsánként 15 forint;
- b) az állami szénkéneg-raktárakban métermázsánként 15 forint;
- c) a bizományi raktárakban ezen 15 frtnyi áron felül a raktárkezelő hatóság vagy testület, az utolsó vasutállomástól a raktárhelyiségig való tengelyfuvar költségének fedezésében és raktárkezelési díj címén bizonyos mérsékelt pótlételeket vehet ki, mely a szénkéneg árához hozzá számítható.

II. A feskendők ára:

A szénkénegező feskendők ez idő szerint kétféle szerkezetben kaphatók:

- a) a franciaországi (Vermorel-féle) Excelsior-készületek, az eddigi 30 frtnyi ár helyett darabonként 25 forintjával;
- b) hazai gyártmányú (Muschine-féle) Hungaria-feskendők, darabonként 30 forintjával.

Ez utóbbi feskendők, az alább felsorolt állami-és bizományi raktárakon kívül az előlított Muschinek János géplakatosnál is rendelhetők (Budapest, II., Kapás-utca 17.).

Már most megjegyeztetik, hogy ugy az állami, valamint a bizományi raktárak a kizvetlenül Franciaországból hozatott, illetőleg a nevezett géplakatos által előlított feskendők készületeket csak addig fogják raktáron tartani, míg a m. kir. államvasutak gépgyára ezen feskendők készületek gyártását meg nem kezdi. Azon időponttól fogva, midőn a feskendők az államvasuti gépgyárban fognak előlítottatni, mi — előreláthatólag a folyó év őszén fog bekövetkezni — miről a közönség annak idején hirdetmény utján értesíttetni fog, — az állami és a bizományi raktárak csakis nevezett gépgyárból származó feskendőket fognak raktáron tartani.

Az államvasuti gépgyárban előlítottandó készületek szintén a fentmegállapított áron, t. i. az »Excelsior« szerkezetűek 25 frtnyi, a »Hungaria« szerkezetűek pedig 30 frtnyi fognak árba bocsátatni.

A kettő közti öt forint árkülönbséget, az utóbb jelzett szabadalmazott szerkezetű feskendőkért a szabadalom tulajdonosának fizetendő öt forint szabadalmi díj okozza.

Megjegyeztetik végül, hogy az államvasutak gépgyára azon időponttól kezdve, midőn a szénkéneg feskendők készületek gyártását megindítja, egyszersmind az elromlott készületek javítását is el fogja vállalni.

III. Hová intézendők a megrendelések?

1. Szénkéneg lehet közvetlenül a turói gyárból rendelni; mely esetben a megrendelés a »rajcei szénkéneggyár igazgatóságának (Dieling Gusztáv mérnök urnak)« czimezve, Bécsbe, IX., Fluchtgasse 2. intézendő.

2. Szénkéneg, feskendők készületek és tartányok iránti megrendelések még a következő állami és bizományi raktárakhoz intézendők:

- a) a budafoki állami raktárra nézve a budapesti,
- b) a tarcali állami raktárra nézve a tarcali,
- c) az érdszéki állami raktárra nézve az érdszéki,
- d) a ménési állami raktárra nézve a ménési vinzellérskola igazgatóságához,
- e) az egeri bizományi raktárra nézve Eger város tanácsához,
- f) a beregszászi bizományi raktárra nézve a beregszászi gazdasági egyesülethez,
- g) a medgyesi bizományi raktárra nézve Medgyes város tanácsához,
- h) a pécsi bizományi raktárra nézve Pécs sz. kir. város közönségéhez,
- i) a veszprémi bizományi raktárra nézve a veszprémi gazdasági egyesülethez,
- j) a gödöllői bizományi raktárra nézve a gödöllői borászati szövülethez.

Megjegyeztetik, hogy mindazoknak, a kik szénkéneg vagy feskendőt vásárolnak, egyidejűleg megküldetik a miniszterium által erre nézve kiadott kezelési utasítás.

IV. Merendelési határidők.

Tudvalevő dolog az, a mire az érdekeltek az említett kezelési utasításban is figyelmeztetve vannak s a mire e helyt újból felhívjuk figyelmük: hogy a szénkéneggyel való gyérítő eljárás az évnek három szakában lehet sikerrel keresztülvinni; és pedig:

- a) a tavaszi gyérítést — a föld fagyjának felengedése után — a szőlő nedvkeletgésének megindulása előtt; tehát márczius hó folytán, az időjárási viszonyok szerint körülbelül április közepéig;
- b) olyan időjárási viszonyok közt, melyek esetleg a tavaszi gyérítést keresztülvitelét akadályozzák; vagy olyan nyirkos és kötött agyagtalajokban, melyek őszkor és tavaszkor nem bírnak eléggé kiszikkadni; a nyári gyérítést a szőlő elvirágzása után — június hó második felében és július hóban lehet sikerrel keresztülvinni; végül
- c) a harmadik gyérítési időszak az ősz, vagyis a szüret utáni idő, meliőt a fagyok beállnak, tehát október és november hónapok.

Azoknak, akik állami, vagy bizományi raktárból szénkénegét kívánnak nyerni, vonatkozó megrendeléseiket — hogy azok figyelembe vehetők legyenek — legalább két hónappal azon gyérítési időszak beállta előtt, amely időszakban az eljárást keresztülvinni óhajtják, az illető raktárkezelőséghez kell juttatniok; és pedig

- a) a ki a tavaszi, tehát márcziusi gyérítésre kívánt szénkénegét. legkésőbb január hó 1-ig;
- b) a ki a nyári, tehát júniusi gyérítésre kívánja a szénkénegét: legkésőbb ápril 1-ig; és
- c) a ki őszkor akar gyéríteni: legkésőbb augusztus 1-ig (az időre kivételesen szeptember hó 10-ig) az illető raktárkezelőséghez kell, hogy juttassa vonatkozó megrendelését, ugy a szénkénegre, valamint az eszközökre és tartányokra nézve is.

A jelzett határidők beérkezett megrendelések fogantatásához szükséges szénkéneggyel, tartányokkal és eszközökkel a raktárak az illető gyérítési időszak beállta fel fognak szereltetni, ugy, hogy ezen megrendelések kellő időben fogantathassanak.

A határidőn túl beérkező megrendelések azonban csak annyiban fognak figyelembe vétetni, amennyiben azt az idején érkezett megrendelések fogantatására után netalan szabad rendelkezésre maradó készletek megengedik.

V. Szénkéneg-tartányok.

A szénkéneg szállítására jelenleg háromféle tartányok vannak használatban, és pedig:

- 1. a mintegy 500 kgm. és
- 2. a mintegy 100 kgm. ürtartalmú vashordók, továbbá
- 3. az újabbban használatbavett — 25 kg. ürtartalmú — csavarrárral elzárható cink-bádóg tartányok.

1. Az 1. alattiak első sorban lehetőleg a szénkéneggyár és a raktárak közti forgalom ellátására lévén hivatottak: amennyire lehetséges, kerüldeni lesz az, hogy a nagyobb tartányok a magán megrendelések fogantatásához céljából vételezzenek igénybe.

2. A raktárakból aránylag távolabbi vidékekre irányuló vasuti szállításokra alkalmasabbak az 1 mm. ürtartalmú kisebb vashordók. Műtán azonban ilyenek e miniszteriumnak aránylag korlátolt számban állanak rendelkezésre, s így azokat nagyobb számban hosszabb időre ki nem kölcsönözheti egyes birtokosoknak, ha nem akarja, hogy az egész forgalomban fennakadás álljon be: kivánatos, hogy azok a birtokosok, a kik aránylag nagyobb mennyiségben akarnak szénkénegét készletben tartani, az e célra szükséges hordókat a miniszteriumtól az eredeti beszerzési áron megvásárolják.

Ilyen vastartányokból ez időszertint rendelkezésre áll:

- a) 200 darab poroszországi (Lanrahtütei gyártmányú) árú a zsolnai állomáson átadva 27 forint; (ezeket tartják eddig a legjobbaknak, minthogy nincsenek szögcselvénye);
- b) 1200 darab franciaországi, ezeknek ára az állami vagy bizományi raktárakban átadva, darabonként 17 forint. Ezek eddig jó szerkezetűek fogva jól használhatóknak bizonyultak és végül
- c) 100 darab hazai gyártmányú, melyeknek ára darabonként 15 frt 50 kr: ezeknél eddig az a hátrány találtott, hogy a szénkéneg-tartányok által igényelt a légköri nyomást nem állják ki.

3. Műtán a szőlőkben — különösen meredekebb fekvésű helyeken — még ezen kisebb vastartányok használata is gyakorlati nehézségekkel van egybekötve: a szénkéneg könnyebb kezelhetése céljából készített a miniszterium kisebb, 25 kg. ürtartalmú bádógtartányokat, olyan kosarakban elhelyezve, melyek egyrészt a vasuton és kocsin való szállításnál a tartányokat a sérüléstől megóvják és másrészt lehetővé teszik, hogy a szénkéneggel töltött tartányokat a kocsira erősített kötélszalaggal egy-egy munkás hátrával emelve, a legmeredekebb helyekre is könnyen elvihesse.

Egy másik, nem kevésbé figyelembe veendő előnyök ezen kis tartányoknak az, hogy a miniszterium által igen mérsékelt áron — kosarastól együtt darabonként 2 forint 75 krn — bocsátatnak a közönség rendelkezésére; és így ezen tartányokat mindenki nagyobb megterhelhetőség nélkül beszerezheti.

Igen kívánatos, hogy azok a birtokosok, a kik szőlőiket állandóan gyéríteni akarják, nehány ilyen tartányt saját számlájukra szerezzenek, hogy ily módon az igényelt szénkénegét a legközelebbi raktárból saját tartányaikban hozatva, azt tetszés szerinti időben használhassák fel — nem lévén a tartányok záros határidő alatti visszaszolgáltatására kötelezve; s e mellett még a vasuton is — a tetemesen kevesebb tartányoknak szállított szénkénegért aránylag nagyobb szállítási díjat fizetnek. Annak pedig, a ki állami tartányban — vashordóban — hozatja a szénkénegét, szintén módjában áll a hordóban a gyérítést befejezte után netalan visszamaradt anyagot saját kis tartányába átírva, az állami hordót a 3 havi határidőn belül visszaszolgáltatni.

A kik ilyen tartányokat óhajtanak beszerezni, vonatkozó megrendeléseiket a legközelebbi eső raktárkezelőséghez intézhetik. E tartányok megrendelésére nézve ugyanazon határidők érvényesek, mint a szénkéneg rendelésére (l. IV. pont a) b) a).

VI. Kölcsönvett állami tartányok visszaszolgáltatása.

Mindaz, a ki nem a saját tulajdonát képező, hanem állami tartányban vásárolt szénkénegét terítvénnyel állít ki a raktárkezelőnek azon kölcsönvett tartányokról, melyekben a szénkénegét átveszi és kötelezettséget vállal arra nézve, hogy a tartányt azonnal a gyérítés befejezte után, de mindenesetre legkésőbb az átvételétől számított három hónap lejártával, teljesen jó állapotban, bérmentve visszaküldi azon raktárba, mely a szénkénegét kiszolgáltatta; egyszersmind kötelezi magát az urre tartányok a raktárból a gyárba való visszaszállításával járó költségeket is megteríteni.

A ki ezen kötelezettségének eleget nem tesz:

- a) mindaddig, míg a tartányt vissza nem küldte — további megrendelésének figyelembe vételére nem számíthat;
- b) az átvételétől számított három havi határidő lejártával olyanok tekintetik, mint a ki az addig vissza nem küldött tartányokat megvásárolta s ennél fogva a raktár — az ő költségére — a visszatartotthoz hasonló új tartányokkal szerez be, melyek ára tőle beszérik; és pedig: az 500 kgm. tartányok ára fejében 50 frt, az egy métermázsás és a 25 kgm. tartányoké pedig a jelen hirdetmény V. 2. a) b) c) és V. 3. pontja alatt megállapított összegnek;
- c) Amennyiben a kölcsönvett tartány sérült állapotban küldetnek vissza: az illető raktárkezelőség a tartányt az érdekeltektől költségre kijavíttatja.

VII. Bizományi raktárak felállítására.

Felhívjuk végül az érdekeltek figyelmé arra, hogy a jelen hirdetmény III. pontja alatt jelzettekhez hasonló bizományi raktárak felállítását a miniszterium mindazon érdekeltektől borvidékeken engedélyezni hajlandó, melyeknek közelében még ilyen raktár nem létesített; és a hol a felállítás raktár kezelésére akár valamely hatóság, akár pedig az illető vidék védekezési szövülethez, avagy gazdasági, vagy borászati egyesülete vállalkozni hajlandó; akként, hogy — anyagi felelősséget vállalva a bizományba nyerendő eszközök és anyagok értékeért — egyszersmind kötelezi magát arra, hogy a raktárt a miniszterium által előírandó elszámolási módozatok mellett fogja kezelni.

Aradon, 1890. évi augusztus hó 30-án.

A városi tanács.

15107 | 890. 624-1-3

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az idei kukorica-törésnek a városunk határában levő földeknek való megkezdésére határidőül folyó év szeptember 9-ike tüzetett ki.

Arad sz. kir. város tanácsának 1890. évi aug. hó 30-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Nyomatott az »Aradi nyomdátársaság« nyomdájában.

Aradvármegye alispánjától.

16154 | 1890. 615-2-3

Árverési hirdetmény.

A talpai köröshid vámszedési jogának hasznosbérbeadás utján leendő biztosítása tekintetéből f. hó 29-én megtartott árverés a megkivánt eredményre nem vezetvén, ezen jognak hasznosbérbeadás szempontjából újabb árverési hatánapul f. évi szeptember hó 13-ik napjának d. e. 10 óráját irdoi helyiségben tüzök ki, s arra árverelni szándékoztak azzal hivat meg, hogy ezen újabb árverésen is a f. hó 6-án kelt 9339 | 890. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben foglalt feltételek mérvadó.

Aradon 1890